

Tjänsteutlåtande

Kommunkansliet

Till Kommunstyrelsen

Datum 2016-08-24

Dnr KS 2016/0132

Svar på motion nr 15/2016 från Marie Ende (S), Cecilia Ringstedt (S) och Lars Frid (S) - Bygg äldre-mellan-bonde NU!

Sammanfattning

I en motion väckt på Kommunfullmäktige 2016-03-14, § 2:19 föreslår motionärerna dels att Österåkers kommun skapar förutsättningar till ett s.k. ”mellanboende” för äldre byggs snart och dels att i planeringen och projekteringen av detta boende ska pensionärsorganisationerna i Österåker vara en aktiv part.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta

Motion nr 15/2016 anses besvarad med hänvisning till uppdraget som gavs från Vård- och omsorgsnämnden till Socialförvaltningen innebärande att fortsätta utreda frågan om vilken omfattning och inriktning av mellan- och/eller trygghetsboenden som behövs i Österåkers kommun.

Bakgrund

Socialförvaltningen skriver i sitt tjänsteutlåtande ”För att tillmötesgå önskemålen från morgondagens äldre behöver inslaget av mellanboenden som riktar sig till äldre med lättare funktionsnedsättningar öka för att de lättare ska kunna klara sig själva. Idag bor endast 10-25 procent av de äldre med lätt funktionsnedsättning och måttliga omsorgsbehov på ett mellanboende. Det föreslås att behovet av mellanboende utreds och kartläggs för de äldre i Österåkers kommun.”

Förvaltningens slutsatser

Kommunstyrelsens kontor, kommunkansliet, har inget att erinra mot förslaget men understryker betydelsen av att Vård- och omsorgsnämnden i sin utredning även beaktar de ekonomiska aspekterna framöver.

Tidigare beredning och beslutsunderlag

Vård- och omsorgsnämnden har behandlat ärendet 2016-06-21, § 6:11.

Bilagor

1. Protokollsutdrag från Vård- och omsorgsnämndens sammanträde 2016-06-21, § 6:11.
2. Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2016-05-31.

Tjänsteutlåtande

Jan-Olof Friman
Kommundirektör

Peter Frøme
Kanslichef

VON § 6:11

VON 2016/0051

Svar på motion "Bygg äldre-mellan-boende NU!"

1. Vård- och omsorgsnämnden föreslår Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta

Att motionen anses vara besvarad.

2. Vård- och omsorgsnämndens beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar för sin egen del att ge förvaltningen i uppdrag att fortsätta utreda frågan om vilken omfattning och inriktning av mellan-/trygghetsboenden behövs i Österåkers kommun.

Reservation

Marie Ende (S), Cecilia Ringstedt (S), Lars Frid (S), Gunilla Niss (S) och Yvonne Oretoft (RP) reserverar sig mot beslutet och lämnar in en skriftlig reservation:

Motionen tar upp frågan om att kommunen ska skapa förutsättningar till ett s.k. mellanboende för äldre samt att i planering och projekteringen ska pensionärsorganisationerna vara aktiva. Motionen anses besvarad vilket vi inte anser är tillräckligt. Vi ville ha ett bifall, då detta är en viktig fråga och vi ser inte att behovet är tillgodosett eller att motionens intention har tagits tillvara.

Sammanfattning

För att tillmötesgå önskemålen från morgondagens äldre behöver inslaget av mellanboenden som riktar sig till äldre med lättare funktionsnedsättningar öka för att de lättare ska kunna klara sig själva. Idag bor endast 10-25 procent av de äldre med lätt funktionsnedsättning och måttliga omsorgsbehov på ett mellanboende. Det föreslås att behovet av mellanboende utreds samt kartläggs för de äldre i Österåkers kommun.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2016-05-31.

Förslag till beslut

Mikael Ottoson (KD) yrkar bifall till beslutet innebärande att Vård- och omsorgsnämnden föreslår Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta att motionen anses vara besvarad.

Marie Ende (S) yrkar att Vård- och omsorgsnämnden ska föreslå Kommunfullmäktige att bifalla motionen.

VON § 6:11 *forts.*

Propositionsordning

Ordföranden Mikael Ottossons ställer yrkandena mot varandra och finner att Vård- och omsorgsnämnden har beslutat i enighet med ordförandes yrkande.

Omröstning

Votering begärs och verkställs med ja-röst för bifall till Mikael Ottossons yrkande och för nej-röst för bifall till Marie Endes yrkande. Omröstningen utfaller med 6 ja-röster och 5 nej-röster. Vård- och omsorgsnämnden har således beslutat i enighet med Mikael Ottossons yrkande. Omröstningslista se bilaga.

Förslag till beslut

Mikael Ottoson (KD) yrkar bifall till beslutet innebärande att Vård- och omsorgsnämnden beslutar för sin egen del att ge förvaltningen i uppdrag att fortsätta utreda frågan om vilken omfattning och inriktning av mellan-/trygghetsboenden behövs i Österåkers kommun.

Marie Ende (S) yrkar att Vård- och omsorgsnämnden avslår Mikael Ottosons (KD) yrkande.

Propositionsordning

Ordföranden Mikael Ottossons ställer yrkandena mot varandra och finner att Vård- och omsorgsnämnden har beslutat i enighet med ordförandes yrkande.

Expedieras

- Akten
- Kommunstyrelsens arbetsutskott

M.O Me

Bilaga

Omröstningslista VON § 6:11, 2016-06-21

Vård- och omsorgsnämnden i Österåkers kommun (mandatperiod 2015 - 2018)

Ledamöter	När v	Tjg	Vot § 6:11 p.1			Vot §		
			Ja	Nej	Avst	Ja	Nej	Avst
<i>Ordinarie</i>								
KD Mikael Ottosson, ordf.	X		X					
L Monica Kjellman 1:e v ordf.	X		X					
S Marie Ende 2:e v ordf.	X			X				
M Fredrik Rosengren	X		X					
M Birgitta Netterström								
L Kerstin Nilsson	X		X					
C Pär Claesson	X		X					
S Cecilia Ringstedt	X			X				
RP Yvonne Oretoft	X			X				
MP Bo Lundin								
V Aline Österlind								
<i>Ersättare</i>								
M Anneli Widén	X	X	X					
KD Ulrika Walberg	X							
ÖP Maria Ullenius	X							
S Lars Frid	X	X		X				
S Gunilla Niss	X	X		X				
Resultat			6	5				

M.O Me

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen
Datum 2016-05-31
Dnr VON 2016/0051

Till Vård-och omsorgsnämnden

Svar på motion "Bygg äldre-mellan-boende NU!"

Sammanfattning

Motionären föreslår att Österåkers kommun skapar förutsättningar till att ett s k "mellanboende" för äldre byggs snarast. I planeringen och projekteringen av detta boende ska pensionärsorganisationerna i Österåker vara en aktiv part.

Beslutsförslag

Vård-och omsorgsnämnden föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta

1. Vård- och omsorgsnämnden lämnar förestående tjänsteutlåtande som svar på motionen.
2. Kommunfullmäktige föreslås utreda frågan om vilken omfattning och inriktning av mellanboende som behövs i Österåkers kommun.

Förvaltningens slutsatser

Vård- och omsorgsnämnden har i sitt arbete med motionen gjort en mindre utredning för att försöka definiera vad som menas med "mellanboende", se bilaga.

Med *mellanboende* menas ett boende i en egen lägenhet med trygghetslarm och tillgång till viss gemensam service och gemensamma lokaler. Personal finns tillgänglig i huset under dagtid. Service- och omvårdnadsinsatser tillgodoses efter ansökan om hemtjänst.

Vård-och omsorgsnämnden har gjort en kartläggning av den egna kommunen för att ta reda på vad som finns idag av mellanboende. Förvaltning framför följande sakupplysningar:

Det finns idag tre stycken boenden för äldre i Österåkers kommun som stämmer väl överens med definitionen, *mellanboende*. De är Solgården och Solhälla i centrala Åkersberga och Görjansgården på Ljusterö.

Det finns också ett 55+ boende, Järnvägsparken, mitt i centrala Åkersberga med hyreslägenheter. Odentuna heter företaget som är ett familjeägt företag. Ett seniorboende, 55+, planeras för kvarteret Kanalstaden, Åkers kanal i Östra kanalstaden. Här görs plats för cirka 50 lgh. Säljstarten är planerad till 2017.

För att tillmötesgå önskemålen från morgondagens äldre behöver inslaget av mellanboenden som riktar sig till äldre med lättare funktionsnedsättningar öka för att de lättare ska kunna klara sig själva. Idag bor endast 10-25 procent av de äldre med lätt funktionsnedsättning och måttliga omsorgsbehov på ett mellanboende.

Vård- och omsorgsnämnden föreslår att behovet av att "bygga äldre-mellanboende nu!" utreds samt kartlägga vilken inriktning och omfattning som behövs av mellanboende för de äldre i Österåkers kommun.

Bilagor

1. Mellanboende 2016-05-31

Anders Lindblad
Lf socialchef

Kerstin Odenfelt
Sakkunnig äldre

Österåkers kommun
Socialförvaltningen

Datum: 2016-05-31

Mellanboende

Äldreomsorgen går igenom stora förändringar. Sedan 1997 har antalet personer med plats på vård- och omsorgsboende minskat med drygt 30 000 i riket. För att behålla dagens nivå på utbudet av äldretjänster skulle antalet platser behöva öka med ca 19 000 fram till 2025 och det enbart för att befolkningen åldras. Vårdanalys har gjort en studie av vad strukturförändringar kan betyda ur ett brukar- och medborgarperspektiv. Enligt en enkät besvarad av nära 400 personer i åldern 50-60 år, kallade ”morgondagens äldre” vill hälften flytta till någon form av mellanboende. Där skulle de kunna få hjälp med praktiska sysslor och därmed lättare klara sig själva.

Det finns ingen nationell heltäckande statistik om mellanboenden, men i Vårdanalys rapporten uppskattas att endast 10-25 procent av äldre med lätt funktionsnedsättning och måttliga omsorgsbehov idag bor på mellanboenden.

Vårdanalys(www.varदानalys.se) är en myndighet som bildades 2011. Från och med 1 juli 2015 vidgades myndighetens uppdrag till att omfatta hela socialtjänsten. Uppgiften för Vårdanalys är att ur ett patient-, brukar- och medborgarperspektiv följa upp och analysera verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvården, tandvården och omsorgen. Vårdanalys är oberoende, de har enbart i uppgift att följa upp och analysera. Myndigheten bidrar till utvecklingen genom att skapa faktabaserade beslutsunderlag och rapporter i ämnen som har betydelse för hela landet.

I beskrivningen av vad ett s k ”mellanboende” är, hänvisas till rapporten från Vårdanalys, ”Hemtjänst, vård- och omsorgsboende eller mitt emellan”, ett kunskapsunderlag för planeringen av morgondagens äldreomsorg publicerad i november 2015.

Artikeln av Marianne Abramsson; ”Mellanboendeformer för äldre – av intresse såväl för de äldre som för bostadsföretagen”, den har också bidragit i beskrivningen av vad ett s k ”mellanboende” är.

Vård- och omsorgsboende riktar sig till äldre som inte längre kan bo kvar i det egna hemmet pga att deras behov av tillsyn eller kravet på trygghet och säkerhet inte längre kan tillgodose av hemtjänst och hemsjukvård. Vård- och omsorgsboenden kräver biståndsbeslut.

Per den 31/12 2015 fanns det i Österåkers kommun 7 638 individer i gruppen 65+.
År 2021 beräknas det bo 8765 individer enligt prognosen per den 31/12 2015.

Idag finns det 237 st platser på äldreboende i kommunen. Enligt den uppdaterade boendeprognosen från 2016, bedöms behovet av platser i permanent särskilt boende inom kommunen vara tillgodosett från och med nu och under kommande år.

Förutom särskilda boenden finns också olika former av *mellanboenden*. De är anpassade för att göra det lättare för äldre att klara sig själva utan att behöva flytta till ett särskilt boende.

I Vårdanalys rapporten definieras mellanboende som: *ett boende i en egen lägenhet med trygghetslarm och tillgång till viss gemensam service och gemensamma lokaler. Personal finns tillgänglig i huset under dagtid. Service- och omvårdnadsinsatser tillgodoses efter ansökan om hemtjänst.*

Denna definition av mellanboende liknar det som innan Ädelreformen kallades servicehus. Idag är den vanligaste motsvarigheten till ett mellanboende olika former av trygghetsbostäder och andra icke biståndsbedömda boendeformer.

I artikeln av Marianne Abramsson framkommer det att det finns inga regler för vad som måste ingå för att ett boende ska räknas som *mellanboende*. Oftast riktar sig boendet till individer som är 55 år eller äldre. Tillgängligheten är hög och det finns oftast gemensamhetsutrymmen och lokaler för hobbyverksamheter av olika slag. Mellanboendeformerna har en rad olika namn så som trygghetsboende, seniorboende, 55+ etc.

På uppdrag av regeringen 2006 startades en utredning av framtida behov av bostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden och av särskilda boendeformer. Utredningen genomfördes av äldreboendedelegationen. Behovet av bostäder för äldre som känner sig otrygga hemma men inte behövde ett särskilt boende uppmärksammades. Begreppet "trygghetsboende" föddes.

Socialdepartementet definition av trygghetsboende är:

- Bostadslägenheter och utrymmen i trygghetsboendet har god tillgänglighet för de boendes sociala gemenskap, aktiviteter och måltider. Bostadslägenheterna upplåts som hyresrätt, kooperativ hyresrätt eller bostadsrätt till personer som har fyllt 70 år.
- Trygghetsbostäderna ska vara planerade så att det är möjligt att bo kvar om man får en funktionsnedsättning som kräver hjälpmedel för förflyttning.
- Trygghetsboendet ska vara bemannat dock anger inte riktlinjerna för trygghetsboende omfattningen. Syftet med bemanningen är att skapa förutsättningar för samvaro och social gemenskap.

Hemtjänst och primärvård ansvarar för den enskildes behov av vård och omsorg.

Idag finns det tre stycken trygghetsboenden i Österåkers kommun som stämmer väl överens med definitionen, *mellanboende*. De trygghetsboenden som avses är Görjansgården på Ljusterö med 20 lgh, Solgården med 60 lgh och Solhälla med 59 lgh i centrala Åkersberga.

Det finns också ett 55+ boende, Järnvägsparken, mitt i centrala Åkersberga med 68 hyreslägenheter. Odentuna heter företaget som är ett familjeägt företag. Ett seniorboende, 55+, planeras för kvarteret Kanalstaden, Åkers kanal i Östra kanalstaden. Här görs plats för cirka 50 lgh. Säljstarten är planerad till 2017.

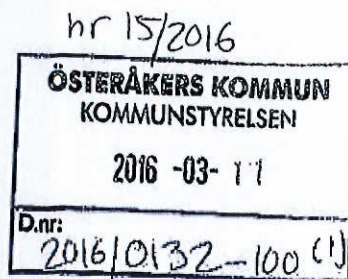
För att tillmötesgå önskemålen från morgondagens äldre, enligt rapporten från Vårdanalys, behöver inslaget av mellanboenden som även riktar sig till äldre med

lättare funktionsnedsättningar öka. Idag, i riket, bor endast uppskattningsvis 10-25 procent av de äldre med lätt funktionsnedsättning och måttliga omsorgsbehov på ett mellanboende.

Med bakgrund av denna utredning bör följande fråga ställas i det fortsatta utredningsarbetet; ”Hur ser behov och omfattning ut, av att bygga mellanboenden för de äldre i Österåkers kommun, och med särskild hänsyn till de äldre med lätt funktionsnedsättning och måttliga omsorgsbehov”.

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET I ÖSTERÅKER

Motion till Kommunfullmäktige

Bygg äldre-mellan-boende NU!

Nästan dagligen ser vi på TV och får höra och läsa via andra medier om hur dem (vi) som blir lite mer till åren inte längre vill bo kvar hemma utan vill ha ett tryggt boende där det finns möjlighet att få stöd om så behövs, dygnet runt, men framförallt att kunna umgås med andra och fortsätta det aktiva liv vi alla vill leva.

Vi kan också läsa i olika rapporter att ett så kallat "mellanboende" är kostnadseffektivt och ger de äldre ett kvalitativt längre liv innan det är dags för den sista vilan eller mer vård.

Vi vill därför:

- Att: Österåkers kommun skapar förutsättningar till att ett s k "mellanboende" för äldre byggs snarast.
- Att: I planeringen och projekteringen av detta boende ska pensionärsorganisationerna i Österåker vara en aktiv part.

För Socialdemokraterna

Marie Ende

Cecilia Ringstedt

Lars Frid